

POHJOINEN ON AINA ENEMMÄN

Susanna Parikka

Napapiirin alkukesän pohjoinen valo ja hento vihreys ympäröivät kansainvälisen arktisen tutkimuksen kirjastoyhteisön. Polar Libraries Colloquy (PLC) tapahtui tällä kertaa yöttömän yön vaalean viileässä valossa, kuulaassa kesäkuussa Rovaniemellä.

Napapiirin alkukesän pohjoinen valo ja hento vihreys ympäröivät kansainvälisen arktisen tutkimuksen kirjastoyhteisön. Polar Libraries Colloquy (PLC) tapahtui tällä kertaa yöttömän yön vaalean viileässä valossa, kuulaassa kesäkuussa Rovaniemellä.

Arktista ja/tai antarktista tutkimusta tekevien yliopistojen ja tutkimuslaitosten kirjastojen ja arkistojen perinteikäs yhteistyöverkosto PLC koontuu joka toinen vuosi yhteen vaihtuvan teeman alla esittelemään

ajankohtaisia asioita ja keskustelemaan yhteisistä kysymyksistä. Rovaniemellä kokoonnuttiin sopivasti keskellä Suomen Arktisen neuvoston puheenjohtajuuskautta. Teemana oli *Developing Polar Networks: Ideas and Possibilities for the Future*.

Teeman liittyvien osallistujien esitysten lisäksi konferenssin ohjelmaan kuuluu tutustuminen järjestäjäorganisaation arktiseen tutkimukseen. Lapin yliopiston upean arktisen tutkimuksen esittelyn avasi keynote-puheenvuorollaan Arktisen keskuksen

johtaja Timo Koivurova, joka on eturivin toimijoita poliitikkojen tukena olevassa asiantuntijatyöryhmässä Suomen Arktisen neuvoston puheenjohtajuuskaudella 2017–2019.

Miksi ja mikä Polar Libraries Colloquy?

Polaarikirjastolaiset muodostavat yhteisön, jonka yhteistyön juuret ulottuvat ainakin vuoteen 1971, jolloin ensimmäinen 25 kirjastonhoitajan konferenssi järjestettiin Kanadassa. Kahdessa ensimmäisessä oli mukana vain yksi eurooppalainen, mutta jo kolmas konferenssi siirtyi hänen organisaationsa järjestämäksi. Niinpä Cambridgen konferenssiin vuonna 1973 osallistuttiin sekä Pohjois-Amerikan mantereelta että Euroopasta, myös Suomesta.

Alusta lähtien ajatuksena oli saattaa yhteen kirjastoja pohjoiselta alueelta, mutta myös muualta niitä, jotka toimivat pohjoisen alueen tutkimusresursseina.

PLC-tapaamista ei alussa haluttu kovin kasvattaa, koska haluttiin mahdollistaa laaja vuorovaikutus osallistujien välillä. Termi ”colloquy” valittiin tarkoituksella kuvaamaan näitä tapaamisia, koska haluttiin korostaa tapaamisten keskustelevaa luonnetta. Nykyisin tervetulleiksi toivotetaan kaikki asiasta kiinnostuneet – parhaimmillaan osallistujia on ollut lähemmäs 100.

Alun ajatukset ovat osoittautuneet kestäviksi: samat kiinnostuksen kohteet ovat yhdistäneet ihmisiä, ja vaikka

sukupolvet kirjastoissa vaihtuvatkin, yhä jaksetaan matkustaa valtameren yli tutustumaan yhteisön eri jäsenten kirjastoihin ja taustaorganisaatioihin sekä uusiin ihmisiin.

Osallistujat ovat kovia kirjastoalan ammattilaisia, joista osan toimiala ulottuu myös arkistoihin. Monet kirjastot USA:ssa ja Kanadassa pitävät yllä kirjastopalvelujen lisäksi erilaisia arkistoja: paikallishistoriaa, tutkimusmatkojen historiaa, luonnontieteellisiä tutkimusaineistoja. Esimerkiksi National Snow and Ice Data Centerissä Coloradon Boulderissa vierailimme valtavassa pakastimessa, johon oli varastoitu Etelämantereelta porattuja jäätikkönäytteitä, ja Alaskan Fairbanksissa on erittäin laajat eri tieteenaloja ja aineistoformaatteja käsittävät polaarialueita koskevat arkistot.

Rovaniemen markkinoilla

Teeman *Developing Polar Networks: Ideas and Possibilities for the Future* alle saatiin ilahduttavan erilaisia aiheita. Osa esityksistä liittyi alkuperäiskansojen kirjallisuuteen ja kulttuuriin, osa Open Science -teemaan, arkistoihin, karttoihin, osa bibliometriikkaan, portaaleihin ja muihin teknisiin ratkaisuihin. Kuultiinpa esitys myös merenkulun historiaan ja merieläinten hyödyntämiseen liittyen. Esityksistä koottava Proceedings julkaistaan verkossa tämän syksyn aikana.

Lapin yliopistoa arktisena tiede- ja taideyliopistona kuvasivat ansiokkaat keynote-puheenvuorot, joissa avattiin

yliopiston arktista oikeustieteen, taiteen ja matkailun tutkimusta. Kuultiin Suomen roolista arktisen alueen hallinnassa, arktisesta kestävästä kehityksen osallistavasta taiteesta, ihmisten ja yhteiskuntien turvallisuudesta arktisella alueella, saamelaiden pyhien paikkojen suojelusta, palvelumuotoilusta arktisella alueella sekä ihmisten ja eläinten kohtaamisesta arktisen alueen matkailussa.

Koko PLC-konferenssi on vuosien saatossa hyväksi koettu konsepti: kuuluaan sekä oman alan asiantuntijoita että isäntäorganisaation arktisen tutkimuksen tekijöitä, pidetään itse esitys, tutustutaan kulloisenkin järjestäjän toimintaympäristöön ja kulttuuriin laajemmin aiheeseen liittyvien tutkimuskäyntien ja muun sosiaalisen ohjelman avulla. Tähän tarvitaan ihan vanhanaikaisesti tarpeeksi aikaa, kokonainen viikko. Mantereelta toiselle ei myöskään kannata matkustaa parin päivän vuoksi. PLC-konferenssi onkin erinomainen paketti oman ammattitaidon kartuttamiseen ja verkostoitumiseen. Lisätuna järjestävälle kirjastolle PLC tarjoaa loistavan tilaisuuden kotikansainvälistymiseen.

Osallistujat ovat aktiivisia ja kiinnostuneita tutustumaan kohteisiin, joten Rovaniemikin esitteli parastaan. Ice breaker -ilta pidettiin sodasta säästyneessä talonpoikaistalossa ja kaupungin vastaanotto Alvar Aallon suunnittelemassa kaupungintalossa. Ohjausryhmä kokousti perinteikkäässä Pohjanhovissa ja yhteinen illallinen nautittiin keskellä

Posterivilinä - kuvaaja Marko Junttila

alkukesän vihreyttä Kemijoen saarella.

Ja retket! Lapin yliopiston Arktinen keskus oli toki ohittamaton kohde uusiin tiloihin muuttaneine kirjastoineen, kuten myös Oulun yliopiston alainen Sodankylän geofysikaalinen observatorio, joka oli jo vuosina 1882-1883 yksi ensimmäisen kansainvälisen polaarivuoden osallistujista. Kohteita olivat myös Ilmatieteen laitoksen alaisuudessa toimiva Lapin ilmatieteellinen tutkimuskeskus ja Luostotunturin amestikaivos. Erillisellä post conference -retkellä tutustuttiin Tornionlaakson tiedehistoriaan ja kulttuuriin, mm. Struven ketjuun ja Suomen vanhimpaan matkailukohteeseen Aavasaksaan.

Osallistujia oli noin 50 yhdeksästä eri valtiosta – tanskalaisia tuli Kööpenhaminan lisäksi Grönlannista ja Norjasta tultiin Tromssan lisäksi Huippuvuorilta.

Entä kehitettiinkö polaariverkostoja kohti tulevaisuutta, teeman mukaisesti? Mielestäni kyllä. Mukaan saatiin uusia osallistujia, vaikka valitettavasti venäläiset ja tasmanialaiset osallistujat joutuivat perumaan tulonsa. Viikon aikana jokaisella oli hyvät mahdollisuudet kuulla uusia ajatuksia, saada uusia näkökulmia ja keskustella. Joten konkreettisia uusia yhteistyön ituja syntyi. Québecissä vuonna 2020 nähdään miten idut ovat kehittyneet.

Lähteet:

PLC <https://polarlibraries.org/>

PLC 2018 [https://www.ulapland.fi/EN/Events/PLC-2018-\(Main\)](https://www.ulapland.fi/EN/Events/PLC-2018-(Main))

Polar Libraries Bulletin <https://polarlibraries.org/polar-libraries-bulletin/> ja <https://polarlibrariescolloquy.files.wordpress.com/2018/05/plb-2018-spr-final.pdf>

Tietoa kirjoittajasta:

SUSANNA PARIKKA

kirjastonjohtaja

Lapin korkeakoulukirjasto, Lapin yliopisto

susanna.parikka@ulapland.fi

